

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#MILLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

ORAN
ORTA ANADOLU KALKINMA AJANSI
CENTRAL ANATOLIA DEVELOPMENT AGENCY

İLLER ARASI REKABET ENDEKSİ 2021-2022 ÇALIŞMASI

TR72 BÖLGESİ'NE YANSIMALARI

İLLER ARASI REKABET ENDEKSİ 2021-2022 ÇALIŞMASI TR72 BÖLGESİ'NE YANSIMALARI

Yayın Sahibi

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı

Yayına Hazırlayanlar:

Tuba Parlak UZUNOĞLU

Yasin ZİCİN

Yunus Emre ŞEKER

Doğru SEZEN

NİSAN 2024

İçindekiler

İLLER ARASI REKABET ENDEKSİ 2021-2022 ÇALIŞMASI TR72 BÖLGESİ'NE YANSIMALARI	1
ANA ENDEKS VERİLERİ	1
TR72 BÖLGESİ ALT ENDEKS VERİLERİ	3
KAYSERİ	3
SİVAS	7
YOZGAT	11

İLLER ARASI REKABET ENDEKSİ 2021-2022 ÇALIŞMASI TR72 BÖLGESİ'NE YANSIMALARI

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı olarak Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinin rekabetçilikteki güncel durumunu ve Türkiye geneli sıralamasını görebilmek amacıyla İstanbul Üniversitesi Şehir Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından hazırlanan ve dördüncüsü açıklanan "İller Arası Rekabet Endeksi" çalışması baz alınarak bu bilgi notu hazırlanmıştır. "İller Arası Rekabet Endeksi" çalışması 81 il düzeyinde 2020-2022 dönemi verileri kullanılarak hesaplanmıştır. Dördüncü rapor ile 2009, 2014, 2018 dönemlerine ait verilerin kullanıldığı önceki çalışmaların ardından illerin 2009 - 2022 periyodunda 13 yıllık performans seyri izlenebilir hale getirilmiştir.

İller Arası Rekabet Endeksinde bir ana endeks ve 15 alt endeks (demografik, altyapı, ulaşım, sağlık, eğitim, sosyal yaşam, makroekonomi, dış ticaret-sanayi, finansal piyasalar, turizm, tarım, inovasyon, girişimcilik, yükseköğretim, teknolojik altyapı) kapsamında toplam 245 gösterge kullanılarak illerin rekabetçilik endeksleri hesaplanmıştır.

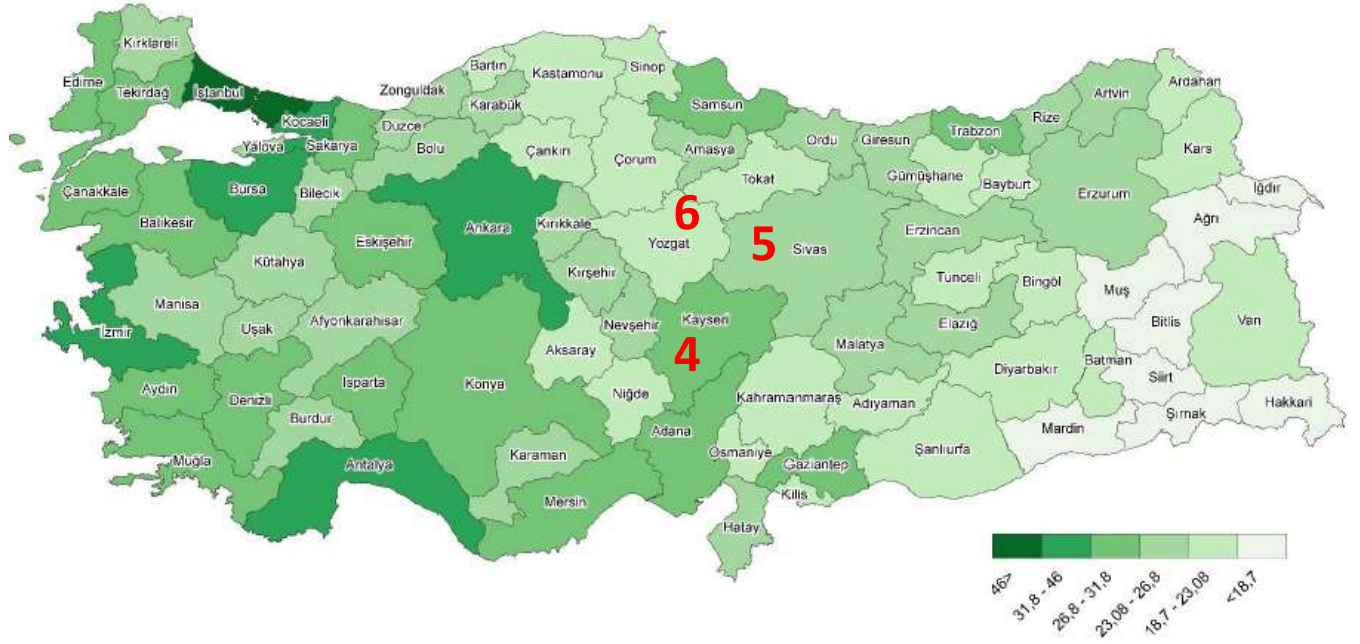
Bu çalışmada TR72 Bölgesi illerinin ana endekste sıralaması verildikten sonra alt endeks verileri iller bazında incelenmiş ve yorumlanmıştır. Ayrıca illerin sıralamadaki yerlerini artırmaya yönelik proje önerileri sunulmuştur.

ANA ENDEKS VERİLERİ

Ana endeks çalışmasında endeks değerlerine göre 7 küme oluşturulmuştur. İstanbul'un ilk kümede yer aldığı çalışmada Ankara ve İzmir 2. kümede yer almıştır. TR72 Bölgesi illerinin kümelenme analizi ise şu şekilde olmuştur; Kayseri 4., Sivas 5. ve Yozgat 6. küme.

Tablo 1. İller Arası Rekabet Endeksi-Ana Endeks

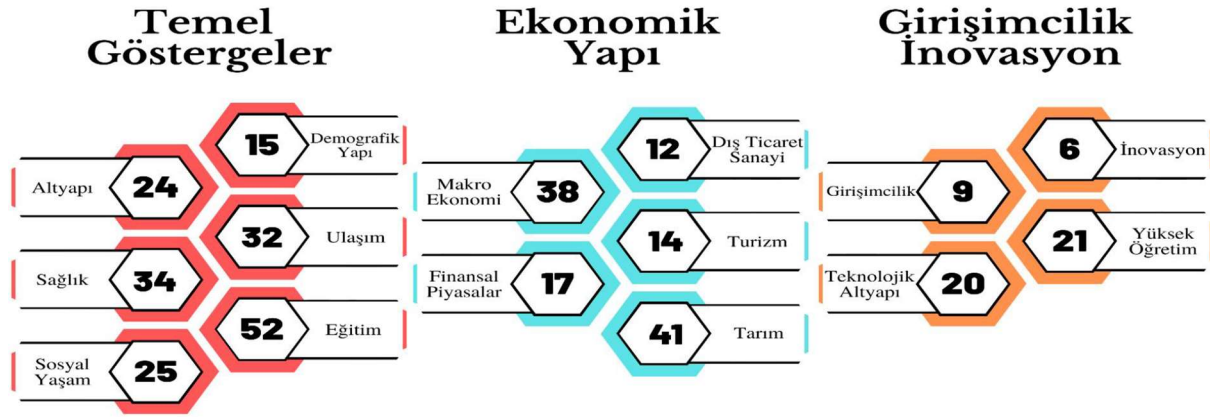

1.Küme	2.Küme	3.Küme	4.Küme	5.Küme	6.Küme	7.Küme
Istanbul	Ankara	Antalya	Eskişehir Konya Muğla Adana Tekirdağ Aydın Mersin Balıkesir Kayseri Çanakkale Sakarya Denizli Samsun Trabzon Isparta Edirne Gaziantep	Kırklareli Yalova Manisa Hatay Rize Malatya Sivas Elazığ Bolu Erzurum Zonguldak Kırıkkale Kütahya Karabük Amasya Uşak Afyonkarahisar Bilecik Karaman Düzce Ordu Kırşehir Erzincan Burdur Neşehir Gaziantep Artvin	Kilis Niğde Kastamonu Adıyaman Tokat Aksaray Kahramanmaraş Çorum Bartın Tunceli Sinop Çankırı Diyarbakır Bayburt Osmaniye Yozgat Van Gümüşhane Kars Bingöl Şanlıurfa Ardahan Batman	Siirt Mardin Bitlis İğdir Ağrı Şırnak Muş Hakkari

TR72 BÖLGESİ ALT ENDEKS VERİLERİ

KAYSERİ

2009 yılında itibaren dalgalı bir seyir gösteren il, **gelişme endeksine göre 2022 yılında 15. sırada yer almıştır.**

İller	2009 Sıra	2014 Sıra	Değişim	2018 Sıra	Değişim	2022 Sıra	Değişim
Kayseri	16	11	▲	22	▼	15	▲

Girişimcilik ve inovasyon endekslerinde patent, marka, model sayıları, inovasyon altyapısı proje sayıları, girişimcilğe yönelik firma sayıları ve büyüklükleri bakımından Türkiye geneline göre iyi bir projeksiyona sahiptir. Kayseri’de bulunan **15 Ar-Ge merkezi, 2 tasarım merkezi ve 2 teknoloji geliştirme bölgesi (Erciyes ve Abdullah Gül Üniversitesi) sayesinde girişimcilik ve inovasyon altyapısı güçlenmiştir.** Ayrıca melek yatırımcılık ağının gelişmesi de son yıllarda ekosistemin gelişmesinde önemli rol oynamıştır.

Kayseri, dış ticaret sanayi ve finansal piyasalar alanında Türkiye ortalamasının üstünde bir seviyede yer almaktadır. İthalat-ihracat hacmi, sanayi altyapısı, firma büyüklükleri, krediler, mevduat ve yatırımlar, finansal altyapı bakımından sanayinin belirli bir seviyede olduğunu görülmektedir. İlde **3 organize sanayi bölgesi tam dolulukla çalışmakta olup 4. organize sanayi bölgesi kurulum süreçleri devam etmektedir.** İstanbul Sanayi Odası 2023 ilk 500 listesinde Kayseri’den 17 firma yer almış olup bu şirketler Kayseri sanayisinin iyi bir seviyede olduğunun ispatıdır.

Yeni fikirlerin ve girişimlerin desteklenmesine verilen öneme rağmen ilin teknolojik altyapı ve öğrencilerin yetişmesinde büyük öneme sahip yükseköğretim ve eğitim verilerinde alt sıralarda yer almasında öğrenci sayısının fazla ve mesleki eğitimin yetersiz olmasının etkili olduğu öngörülmektedir.

Makro ekonomi bakımından 38. sırada yer almaktadır. Makro ekonomi alt endeksinde işgücüne katılım oranı, +15 işsizlik oranının azaltılması, kişi başına elektrik tüketimi, mahalli idare bütçe gelir-giderleri, merkezi yönetim bütçe gelir-giderleri, konut satışları, vergi mükellef sayıları, vergi gelirleri, kişi başına ödenen vergi gibi göstergeler işlenmiştir. **Şehirdeki işgücüne katılımın artırılması yönünde yapılacak çalışmalar bu alanda öncü olacaktır.** Mahalli idare bütçe gelirlerini artırma ve gideri azaltma yönünde yapılacak çalışmalar da dikkat çekici etkiler sağlayacaktır.

Orta Anadolu'da önemli bir sağlık merkezi olarak görülen Kayseri'nin sağlık alt endeksleri bakımından 34. sırada olması da dikkat çekici bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Sağlık alt endeksinde altyapı, hastane sayısı (özel-üniversite), 10.000 kişiye düşen yatak sayısı, yatak doluluk oranı, doğum ve ölüm hızları ile ilgili göstergeler işlenmiştir. **Şehir merkezine aşırı göç olması ve çevre illerden de tedaviye gelmesi nedeniyle aşırı yoğunluk olmakta ve bu sebeple il sıralamada istenilen seviyede olamamaktadır. İlçelerdeki hastanelerin altyapı ve insan kaynakları kapasitelerinin artırılması şehrin sağlık projeksiyonunun gelişmesinde önemli rol oynayacaktır.**

Ulaşım verileri bakımından 32. sırada yer almaktadır. Ulaşım alt endeksi bakımından araç sayısı, uçak seferleri ve taşımacılığı, demiryolu hat uzunluğu ve trafik olayları ile ilgili göstergeler işlenmiştir. Ulaşım ağının genişletilmesi, otoyol bağlantılarının yapılması bu konuda gelişmeye destek sağlayacaktır.

Altyapı verileri bakımından 24. sırada yer almaktadır. Altyapı alt endeksi bakımından kanalizasyon hizmetleri/belediye nüfusu, atık su arıtma tesisi hizmeti/belediye nüfusu, atık hizmeti verilen belediye nüfusu, içme- kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu / belediye nüfusu, hava kirliliği verileri, deprem riski ile ilgili göstergeler işlenmiştir. Atık su arıtma tesislerinin ilçeler düzeyinde (İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi, Talas Başakpınar, Melikgazi Gürpınar, İncesu Süksün, Kocasinan Ebiç, Kocasinan Buğdaylı, İncesu Tahirinli, Kocasinan Yemliha, Sarioğlan, Felahiye Atıksu Arıtma Tesisleri) hayata geçirilmesi ile bu alanda önemli gelişmeler sağlanmıştır. **Şehir merkezinin ovada yer almasından da kaynaklanan hava kirliliğinin azaltılmasına yönelik alınacak tedbirler ve yapılacak çalışmalar, deprem açısından yüksek riskli bölgelerde kentsel dönüşümlerin teşviki ve önleyici tedbirlerin alınmasına yönelik atılacak adımlar altyapı alanında ilerleme sağlanmasına katkıda bulunacaktır.**

Tarım verileri bakımından 41. sırada yer almaktadır. Tarım alt endeksi bakımından işlenen tarım alanı/toplam işlenen tarım, bitkisel hayvansal üretim değerleri, kişi başına üretim değerleri ve organik tarımla ilgili göstergeler işlenmiştir. TÜİK tarafından açıklanan verilere göre Kayseri toplam tarım alanı bakımından 10. sıradan 6. Sıraya, üretim miktarı bakımından 11. sıradan 5. sıraya yükselmiştir. **İşlenen tarım alanlarının artırılması, toprağın nadasa bırakılması yerine çiftçilerin (pazarda kabul görecektir) alternatif ürünlere yönlendirilmesi, akıllı sulama sistemleri ile sulanan alan miktarının artırılması gerekmektedir.** İlerleyen yıllarda yapılacak çalışmalarda bu ilerlemeler sayesinde ilin tarım sıralamasının yükselmesi beklenmektedir.

İlin gelişimine katkıda bulunacak projeleri önerileri:

Proje Önerisi	Katkı Sağlayacağı Alt Endeks	Projenin Uygulanacağı İlçe
İmalat Sanayinde Uzmanlaşmanın Artırılması, Mesleki Eğitimin Güçlendirilmesi	Eğitim, Yüksek Öğretim, Makro Ekonomi, Teknolojik Altyapı	Merkez
Mevcut OSB'ler ve Yeni Kurulacak Erciyes OSB'nin Gelişmesi için Ortak Kullanım Tesislerinin Kurulması, Yeşil Dönüşüm Altyapısının Oluşması	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar, Girişimcilik	Merkez
Orta Yüksek ve Yüksek Teknoloji Seviyesinde Ürün Üretimini Artıracak Çözümler Geliştirilmesi	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Merkez
Test Merkezi, Tasarım Merkezi vb. Ortak Kullanıma Uygun Yerlerin Yatırım Uygunluğunun Araştırılması	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Merkez
Özvatan Bal Dolum Tesisi	Girişimcilik, Tarım	Özvatan
Özvatan Yufka Tesisi Kapasite Artırımı	Girişimcilik, Tarım	Özvatan
Akkışla Koyun Yün Pelet Yapım Tesisi	Girişimcilik, Tarım	Akkışla
Bünyan Süt Tesisi Kapasite Artırımı	Girişimcilik, Tarım	Bünyan
Tomarza Taşı Markalaşma Projesi	Girişimcilik, Turizm	Tomarza
Ali Dağı Yamaç Paraşüt Atlama Alanı İyileştirilmesi	Turizm	Talas
4 Mevsim Erciyes için Roller Coaster Projesi	Turizm	Merkez
Pınarbaşı Karma Yem Üretim Tesisi	Girişimcilik, Tarım	Pınarbaşı
Develi Akıllı Sulama Sistemleri Projesi	Tarım	Develi
Yahyalı Elma Kurutma Tesisi	Girişimcilik, Tarım	Yahyalı
Ankara Hızlı Tren Hattı Bağlantısı	Ulaşım	Merkez
Mersin ve Samsun Liman Bağlantılarının İyileştirilmesi, Ankara Niğde Otoyol Bağlantılarının Yapılması	Ulaşım	Merkez

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#MILLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

ORTA ANADOLU KALKINMA AJANSI
CENTRAL ANATOLIA DEVELOPMENT AGENCY

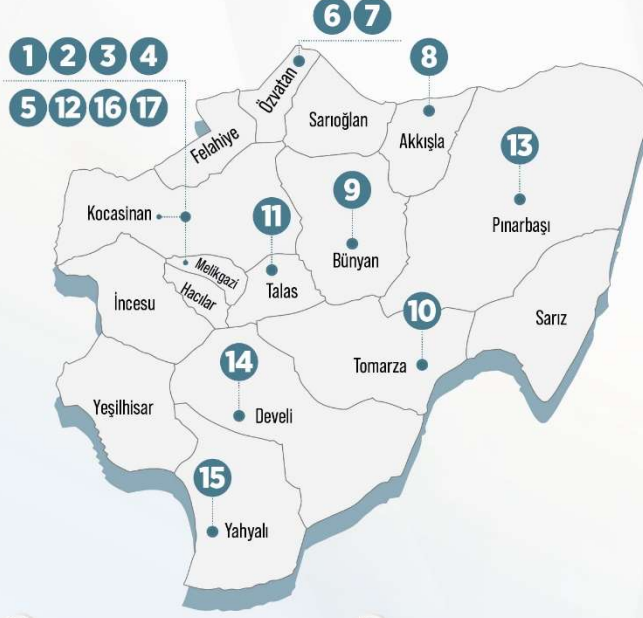
T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#MILLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

ORTA ANADOLU KALKINMA AJANSI
CENTRAL ANATOLIA DEVELOPMENT AGENCY

KAYSERİ

Proje Önerisi

Katkı Sağlayacağı Alt Endeks

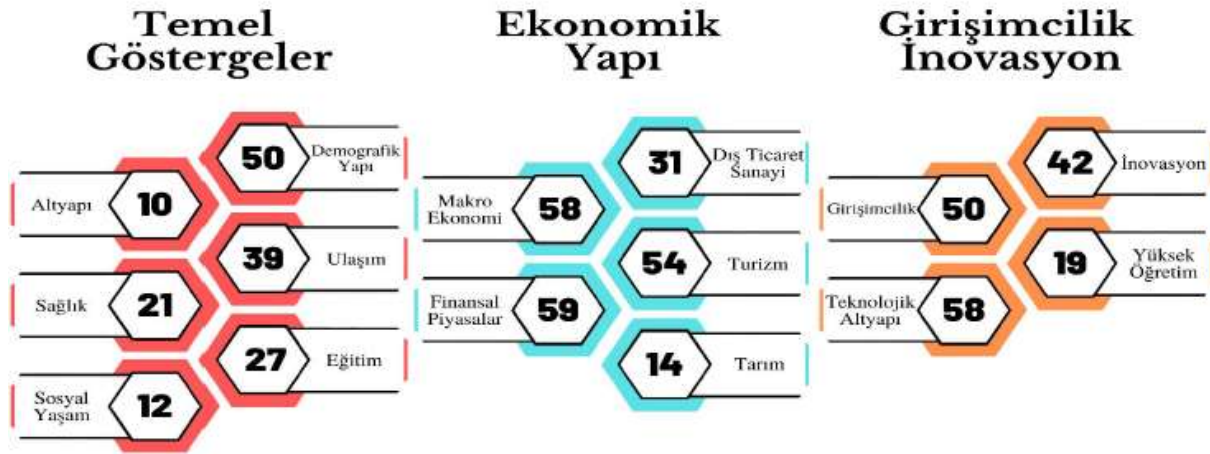

Projenin Uygulanacağı İlçe

Proje Önerisi	Katkı Sağlayacağı Alt Endeks	Projenin Uygulanacağı İlçe
1 İmalat Sanayinde Uzmanlaşmanın Artırılması, Mesleki Eğitimin Güçlendirilmesi	Eğitim, Yüksek Öğretim, Makro Ekonomi, Teknolojik Altyapı	Merkez
2 Mevcut OSB'ler ve Yeni Kurulacak Erciyes OSB'nin Gelişmesi için Ortak Kullanım Tesislerinin Kurulması, Yeşil Dönüşüm Altyapısının Oluşması	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar, Girişimcilik	Merkez
3 Orta Yüksek ve Yüksek Teknoloji Seviyesinde Ürün Üretimini Artıracak Çözümler Geliştirilmesi	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Merkez
4 Test Merkezi, Tasarım Merkezi vb. Ortak Kullanıma Uygun Yerlerin Yatırım Uygunluğunun Araştırılması	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Merkez
5 Hayvancılık İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Yatırımı	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar, Girişimcilik	Merkez
6 Özvatan Bal Dolum Tesisi	Girişimcilik, Tarım	Özvatan
7 Özvatan Yufka Tesisi Kapasite Artırımı	Girişimcilik, Tarım	Özvatan
8 Akkışla Koyun Yün Pelet Yapım Tesisi	Girişimcilik, Tarım	Akkışla
9 Bünyan Süt Tesisi Kapasite Artırımı	Girişimcilik, Tarım	Bünyan
10 Tomarza Taşı Markalaşma Projesi	Girişimcilik, Turizm	Tomarza
11 Ali Dağı Yamaç Paraşüt Atlama Alanı İyileştirilmesi	Turizm	Talas
12 4 Mevsim Erciyes için Roller Coaster Projesi	Turizm	Merkez
13 Pınarbaşı Karma Yem Üretim Tesisi	Girişimcilik, Tarım	Pınarbaşı
14 Develi Akıllı Sulama Sistemleri Projesi	Tarım	Develi
15 Yahyalı Elma Kurutma Tesisi	Girişimcilik, Tarım	Yahyalı
16 Ankara Hızlı Tren Hattı Bağlantısı	Ulaşım	Merkez
17 Mersin ve Samsun Liman Bağlantılarının İyileştirilmesi, Ankara Niğde Otoyol Bağlantılarının Yapılması	Ulaşım	Merkez

SİVAS

2009 yılından itibaren nispeten istikrarlı bir seyir gösteren il, **gelişme endeksine göre 2022 yılında 30. sırada yer almıştır.** Şehre yapılan yatırımların etkilerinin görülmesi ile bir sonraki analiz döneminde sıralamasında iyileşme olması beklenmektedir.

İller	2009 Sıra	2014 Sıra	Değişim	2018 Sıra	Değişim	2022 Sıra	Değişim
Sivas	29	30	▼	39	▼	30	▲

Sivas altyapı ve sosyal yaşam bakımından TR72 Bölgesi'ndeki en iyi seviyeye sahiptir. Şehir nüfus yoğunluğunun, hava kirliliği ve deprem riskinin az olmasının bunda büyük payı bulunmaktadır. İldeki canlı şehir hayatı, çok sayıda müze ve kütüphanenin varlığı, suç unsurlarının azlığı ve ilin huzur ortamı şehri sosyal yaşam alanında geliştirmektedir.

Girişimcilik, inovasyon ve teknolojik altyapı bakımından ortalamanın altında olan Sivas'ta 4 Ar-Ge merkezi, 1 tasarım merkezi ve 1 teknoloji geliştirme bölgesi bulunmaktadır. Bu **altyapıları verimli ve etkin kullanarak patent, marka, model sayıları, inovasyon altyapısı proje sayıları, girişimciliğe yönelik firma sayıları ve büyüklükleri bakımından çalışmalara odaklanmak gerekmektedir.**

Makroekonomi bakımından 58. sırada yer almaktadır. Makroekonomi alt endeksi bakımından işgücüne katılım oranı, +15 işsizlik oranının azaltılması, kişi başına elektrik tüketimi, mahalli idare bütçe gelir-giderleri, merkezi yönetim bütçe gelir-giderleri, konut satışları, vergi mükellef sayıları, vergi gelirleri, kişi başına ödenen vergi gibi göstergeler işlenmiştir. **Girişimcilik ve inovasyon başlığı ile birlikte düşünüldüğünde, genç işsizliğinin azaltılması makroekonomi verilerinin iyileştirilmesine katkıda bulunacaktır.**

Yüksek öğretim alanında 19. sırada yer almaktadır. Şehirde yer alan iki devlet üniversitesinde 60.000'in üzerinde öğrenci varlığı, yurt imkânlarının çeşitliliği, zengin akademik kadro, araştırma ve üretim alt yapıları Sivas'ın bir eğitim ve öğrenci şehri olmasını sağlamaktadır. Ayrıca, 1 adet teknoloji geliştirme bölgesi, 2 adet teknoloji transfer ofisi ve 1 adet iş geliştirme merkezinin varlığı eğitim ve teknoloji transferi yoluyla katma değerli üretimin yapılabilmesini ve beşeri sermayenin bu alana yönelebilmesini kolaylaştırmaktadır.

Sivas, ulaşım açısından stratejik bir noktada bulunmakta olup bu açıdan 39. sırada yer almaktadır. Havayolu, gelişmiş karayolu, yüksek hızlı tren ve konvansiyonel tren imkânları ile Sivas ulaşılabilir bir şehirdir. **Özellikle, yeni hizmete giren Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Trenin ve artan uçuş seferlerinin bu veriyi desteklemesi ve daha üst sıralara taşınması beklenmektedir.**

Sivas, dış ticaret-sanayi alanında 31. sırada yer almaktadır. Bu durumda, son dönemde yapılan sanayi altyapısı yatırımları ve devlet destek ve teşviklerinin etkisi bulunmaktadır. Sivas'ta, İl merkezinde 2, Şarkışla'da 2 ve Gemerek'te 1 adet olmak üzere 5 adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Sivas ilinde önemli üretim ve istihdam alanları olan organize sanayi bölgelerinde üretim ve istihdamın daha da artması beklenmektedir. Özellikle Cazibe Merkezi Programı kapsamına alınan Sivas Demirağ Organize Sanayi Bölgesinde, Kayseri sınırında yer alan Gemerek Organize Sanayi Bölgesinde ve alt-üst yapı çalışmalarının tamamlanmasının ardından Şarkışla Organize Sanayi Bölgesinde ivmelenme beklenmektedir. **Lojistik Merkezi, Yüksek Hızlı Tren ve beşeri sermaye kaynağı açısından üniversitelerin varlığı sanayi ve dış ticareti orta ve uzun vadede olumlu etkileyecektir.**

Tarım bakımından 14. sırada yer almaktadır. Türkiye'de ekilebilir arazi büyüklüğü ve hayvan sayısı bakımından ilk sıralarda yer alan şehrin tarım ve hayvancılık potansiyeli oldukça yüksektir. Türkiye'nin toprak bakımından en büyük 2. şehri olan Sivas'ta farklı iklim tipleri ve toprak yapılarının varlığı ürün çeşitliliğini ve desenini olumlu yönde etkilemektedir. **Birçok tarımsal ürünün üretiminde, büyükbaş hayvancılık ve arıcılıkta en üst sıralarda yer alan ilin tarım göstergelerinin; tarımda sanayileşme, akıllı tarım uygulamaları, bilinçli ürün deseni ve tarımsal sanayinin gelişmesiyle artarak ilin ekonomik yapısını güçlendireceği öngörülmektedir.**

Şehrin ekonomik ve girişimcilik verilerinin iyileşmesi, demografik alt endeks verilerinin iyileşmesine de katkı sağlayacaktır. Demografik yapı alt endeksleri bakımından; nüfus ve yoğunluk, göç ve şehirleşme, eğitim demografisi verileri işlenmiştir.

İl turizm bakımından 54. sırada yer almaktadır. Turizm alt endeksleri bakımından; turizm altyapısı, doluluk oranları, beş yıldızlı oteller, kültür varlığı ile ilgili göstergeler işlenmiştir. **Şehirdeki turistik değerlerin yoğunluğuna karşın altyapı eksiklikleri ve konaklama sürelerinin kısa olması turizm endeksinde şehrin istenilen seviyede olmasını engellemiştir. Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren seferleri, ilçelerdeki doğal ve tarihi mekânların ön plana çıkarılması, Divriği Ulu Camii ve Darüşifası'nın tamamlanan restorasyonu ve kültürel turizmdeki artış trendi Sivas ilinin turizm sıralamasını pozitif anlamda etkileyecek etmenlerdir.**

İlin gelişimine katkıda bulunacak projeleri önerileri:

Proje Önerisi	Katkı Sağlayacağı Alt Endeks	Projenin Uygulanacağı İlçe
Doğaltaş-Mermercilik, Savunma Sanayi, Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı Alanlarında Kümelenme Çalışmaları Yürütülmesi	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Merkez
Savunma Sanayine Yönelik İş Geliştirme Merkezi Kurulumu	Girişimcilik, Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Merkez
Demirağ OSB Mesleki Eğitim Merkezi	Yüksek Öğretim, Eğitim, Teknolojik Altyapı	Merkez
Dijital, Yeşil Dönüşüm ve Verimlilik Çalışmaları Yürütülmesi	Girişimcilik, İnovasyon, Makro Ekonomi	Merkez
Şarkışla Ruhsatlı Kesimhane	Tarım, Makro Ekonomi	Şarkışla
Şarkışla Tarıma Dayalı İhtisas OSB Alt ve Üst Yapı Çalışmalarının Hızlanması	Tarım, Makro Ekonomi, Finansal Piyasalar, Dış Ticaret Sanayi	Şarkışla
Koyulhisar Eğriçimen Yaylası Butik Otel Projesi	Turizm	Koyulhisar
Koyulhisar Ağaç Ürünleri İşleme Tesisi	Girişimcilik, Finansal Piyasalar	Koyulhisar
Gemerek OSB Tekstil Kent Projesi, Alçı ve Diğer Maden Ürünlerine Dayalı İmalatı Artırma Projesi	Girişimcilik, Finansal Piyasalar	Gemerek
Şuşehri İlçesi Bölgesel OSB Yatırımı	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar, Girişimcilik	Şuşehri
Şuşehri Çamlıgöze Barajı Balık İşleme Tesisi Kurulumu Projesi	Girişimcilik, Tarım	Şuşehri
Divriği Turistik Raybüs Seferlerinin Başlatılması Projesi	Turizm	Divriği
Divriği-Kemaliye-Arapgir Bölgesi Yeni Destinasyon ve Turizmi Canlandırma Projesi	Turizm	Divriği
Divriği Karavan Park Projesi	Turizm	Divriği
Merkez ve Yıldızeli Jeotermal Sera Alanlarının Oluşturulması	Tarım, Makro Ekonomi, Finansal Piyasalar, Dış Ticaret Sanayi	Merkez Divriği

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

MİLLİ
TEKNOLOJİ
HARLESİ

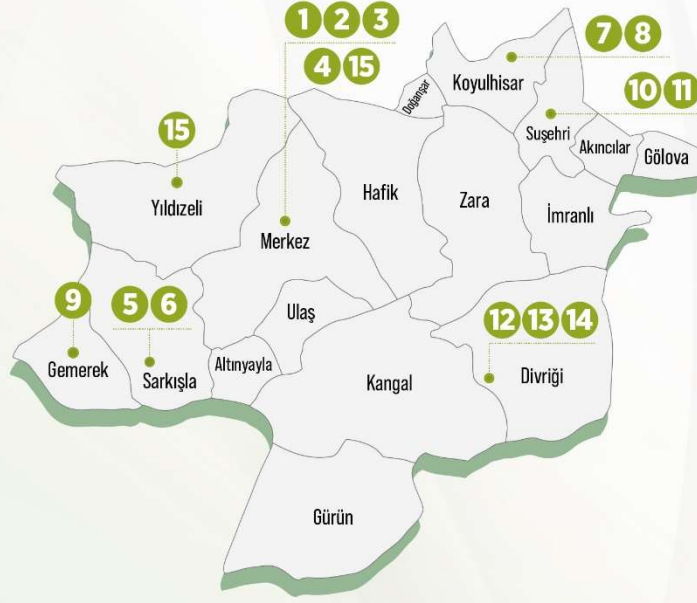

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

MİLLİ
TEKNOLOJİ
HARLESİ

SİVAS

Proje Önerisi

Katkı Sağlayacağı Alt Endeks

Projenin Uygulanacağı İlçe

Proje No	Proje Önerisi	Katkı Sağlayacağı Alt Endeks	Projenin Uygulanacağı İlçe
1	Doğaltaş-Mermercilik, Savunma Sanayi, Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı Alanlarında Kümelenme Çalışmaları Yürütülmesi	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Merkez
2	Savunma Sanayine Yönelik İş Geliştirme Merkezi Kurulumu	Girişimcilik, Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Merkez
3	Demirağ OSB Mesleki Eğitim Merkezi	Yüksek Öğretim, Eğitim, Teknolojik Altyapı	Merkez
4	Dijital, Yeşil Dönüşüm ve Verimlilik Çalışmaları Yürütülmesi	Girişimcilik, İnovasyon, Makro Ekonomi	Merkez
5	Şarkışla Ruhsatlı Kesimhane	Tarım, Makro Ekonomi	Şarkışla
6	Şarkışla Tarıma Dayalı İhtisas OSB Alt ve Üst Yapı Çalışmalarının Hızlanması	Tarım, Makro Ekonomi, Finansal Piyasalar, Dış Ticaret Sanayi	Şarkışla
7	Koyulhisar Eğriçimen Yaylası Butik Otel Projesi	Turizm	Koyulhisar
8	Koyulhisar Ağaç Ürünleri İşleme Tesisi	Girişimcilik, Finansal Piyasalar	Koyulhisar
9	Gemerek OSB Tekstil Kent Projesi, Alçı ve Diğer Maden Ürünlerine Dayalı İmalatı Artırma Projesi	Girişimcilik, Finansal Piyasalar	Gemerek
10	Şuşehri İlçesi Bölgesel OSB Yatırımı	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar, Girişimcilik	Şuşehri
11	Şuşehri Çamlığöze Barajı Balık İşleme Tesisi Kurulumu Projesi	Girişimcilik, Tarım	Şuşehri
12	Divriği Turistik Raybüs Seferlerinin Başlatılması Projesi	Turizm	Divriği
13	Divriği-Kemaliye-Arapgir Bölgesi Yeni Destinasyon ve Turizmi Canlandırma Projesi	Turizm	Divriği
14	Divriği Karavan Park Projesi	Turizm	Divriği
15	Merkez ve Yıldızeli Jeotermal Sera Alanlarının Oluşturulması	Tarım, Makro Ekonomi, Finansal Piyasalar, Dış Ticaret Sanayi	Merkez, Yıldızeli

YOZGAT

2009 yılında itibaren durağan bir seyir gösteren il, **gelişme endeksine göre 2022 yılında 66. sırada yer almıştır.**

İller	2009 Sıra	2014 Sıra	Değişim	2018 Sıra	Değişim	2022 Sıra	Değişim
Yozgat	63	66	▼	66	—	66	—

Yozgat, yıllar içerisinde TR72 Bölgesi'ndeki diğer illere göre daha stabil bir yapı sergilemiştir. Şehir endeksleri Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Bu sebeple yapılacak çalışmalar önemli farklılıklar oluşturacaktır.

Tarım bakımından Yozgat 30. sırada yer almaktadır. İç Anadolu'da Orta Kızılırmak Bölgesi'nde yer almaktadır. Yozgat ili 81 il arasında **toprak genişliği bakımından 15. sırada, ekilebilir arazi genişliği bakımından 5. sırada yer almaktadır.** Yozgat'ın genelinde tarımsal faaliyetler artarak devam etmektedir. Öne çıkan tarım ürünleri incelendiğinde; **yeşil mercimek üretiminde Türkiye'de 1., nohut üretiminde 2., şeker pancarı ve buğday (durum) üretiminde 3. ve ayçiçeği (çerezlik) üretiminde 5.'dir.** Ayrıca tarımsal ürünlerin katma değerli ürünler haline geçmesinde önemli adımlar atılmaktadır. Kenevir alanında Yozgat Bozok Üniversite ihtisas üniversitesi olarak belirlenmiş ve bu kapsamında çok sayıda yenilikçi çalışma yapılmaya başlanmıştır. Sorgun ve Boğazlıyan Şeker Fabrikaları'nın faaliyete geçmesi ile Yozgat'ta üretilen şekerpancarının yine Yozgat'ta işlenmesine imkân sağlanarak istihdam ve ekonomiye önemli katkı sağlanmıştır. İl genelinde; Yozgat, Akdağmadeni ve Çayıralan Orman İşletme Müdürlükleri faaliyet göstermektedir. Baltalık ormanlardan yakacak ve sanayi odunu; koru ormanlarından ise, endüstriyel ürünler üretilmektedir.

Yozgat girişimcilik bakımından 69. sırada, İnovasyon bakımından 59. sırada, makro ekonomi bakımından 65. sırada ve dış ticaret sanayi bakımından 48. sırada yer almaktadır. İlde 3 kamu ve 1 özel organize sanayi bölgesi, 1 Ar-Ge merkezi, 1 teknopark bulunmaktadır. **Girişimcilik ve**

inovasyon alanlarına yapılacak yatırımların artırılması ve kişilerin/şirketlerin teşvik edilmesi gerekmektedir. Sanayi altyapısının güçlendirilmesi ve firmaların ihracat yapabilme kapasitelerini artırıcı çalışmalara ağırlık verilmesi sanayi alanında önemli farklılıklar oluşturacaktır. Yatırım teşvik sisteminde 5. Bölgede yer alması yatırımcılar için önemli avantajlar sağlamaktadır. Büyük şehirlere yakınlık, YHT bağlantısının olması, ticari limanlara erişim kolaylığı gibi alanlarda avantajlı olan Yozgat'ta sanayi ve girişimcilik alanlarına yoğunlaşılması gerekmektedir. Yozgat'ın aktif bir deprem hattında yer almaması, son dönemde yaşanan deprem felaketi sonrası yatırımcılar için dikkat edilen bir konu haline gelmiştir.

Eğitim bakımından 38. sırada yer almaktadır. İlköğretim ve ortaöğretim kapsamında il genelinde son yıllarda önemli yatırımlar yapılmıştır. Bununla birlikte **Yozgat UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağında yer almaktadır. Bu kapsamda hayat boyu öğrenme programları üzerine yoğunlaşan bir politikası vardır.**

Turizm bakımından 53. sırada yer almaktadır. Yozgat Türkiye'nin tam ortasında yer almaktadır. 2023 yılında faaliyete geçen Ankara-Yozgat-Sivas YHT kapsamında Yozgat'ta 4 adet gar açılmıştır. Bu sayede **Ankara'dan yaklaşık 1.5 saatte Türkiye'nin ilk milli parkı, İç Anadolu'nun en büyük tek sıra orman alanları ve 5 yıldızlı termal oteli görülebilmektedir.** Hızlı trenin Yozgat'a katkıları, ilerleyen dönemlerde daha belirgin hale gelecektir. Ayrıca oluşturulan rotalar ile tarihi, turistik ve kültürel değerler erişimi bütüncül bir yaklaşımla kolaylaştırılmıştır.

Sağlık bakımından 58. sırada yer almaktadır. Türkiye'nin ilk Şehir Hastanesi Yozgat'ta açılmıştır. Yozgat Bozok Üniversitesinin Araştırma Hastanesi ve Tıp Fakültesi ile bu alanda güçlü bir konuma sahiptir. Sağlık alanında yapılan yatırımlar il ve bölge halkı için önem arz etmektedir.

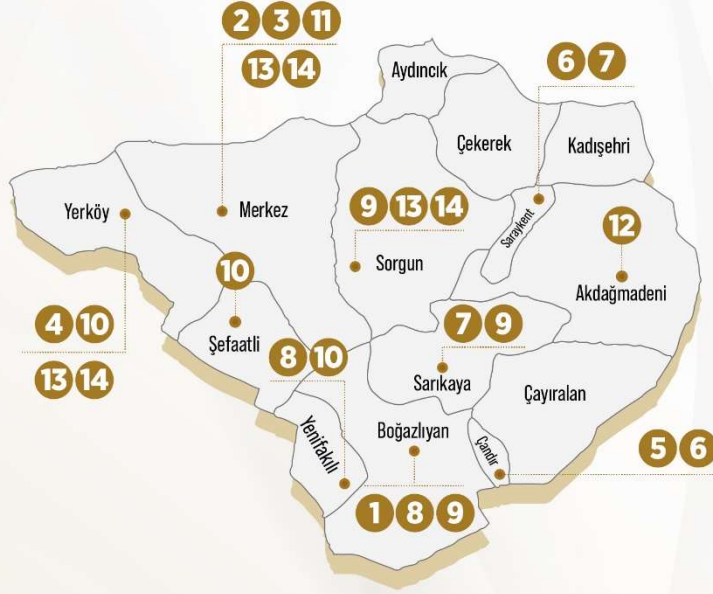
İlin gelişimine katkıda bulunacak projeleri önerileri:

Proje Önerisi	Katkı Sağlayacağı Alt Endeks	Projenin Uygulanacağı İlçe
Boğazlıyan OSB Mesleki Eğitim Merkezi Kurulması	Yüksek Öğretim, Eğitim, Teknolojik Altyapı	Boğazlıyan
İmalat Sanayi Firmalarının Yeşil Dönüşüm, Dijitalleşme, Verimlilik ve Kurumsallaşma Düzeylerinin Artırılması	Girişimcilik, İnovasyon, Makro Ekonomi	Merkez
Yozgat OSB Altyapısının Güçlendirilmesi	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar, Girişimcilik	Merkez
Yerköy Tarıma Dayalı Jeotermal İhtisas OSB	Girişimcilik, Tarım	Yerköy
Çandır Mantar Kurutma Tesisi	Girişimcilik, Tarım	Çandır
Çandır ve Saraykent Arsa Birleştirme Yoluyla Üzüm Bahçesi Kurulması	Tarım	Çandır Saraykent
Sarıkaya ve Saraykent Termal Sera Projesi-Süs Bitkisi Serası	Girişimcilik, Tarım	Sarıkaya Saraykent
Fuat Oktay OSB – Yenifakılı Arası Demiryolu Projesi	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Boğazlıyan Yenifakılı
Boğazlıyan, Sorgun, Sarıkaya İlçelerinde Tarımda Akıllı Sulama Sistemi Projesi	Tarım	Boğazlıyan Sorgun Sarıkaya
Turistik Tren Güzergâh Rotalarına Yerköy, Yenifakılı ve Şefahtli İlçelerinin Eklenmesi	Turizm	Yerköy Yenifakılı Şefahtli
Kenevir Tohum ve Lif Tesisi Projesi	Tarım, Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Merkez
Akdağmadeni Kırsal Turizm Projesi	Turizm, Girişimcilik	Akdağmadeni
Lojistik Merkezi Kurulması Projesi	Makroekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar,	Merkez Sorgun Yerköy
Gümrük Kurulması Projesi	Makroekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar,	Merkez Sorgun Yerköy

YOZGAT

Proje Önerisi

Katkı Sağlayacağı Alt Endeks

Projenin Uygulanacağı İlçe

Proje Önerisi	Katkı Sağlayacağı Alt Endeks	Projenin Uygulanacağı İlçe
1 Boğazlıyan OSB Mesleki Eğitim Merkezi Kurulması	Yüksek Öğretim, Eğitim, Teknolojik Altyapı	Boğazlıyan
2 İmalat Sanayi Firmalarının Yeşil Dönüşüm, Dijitalleşme, Verimlilik ve Kurumsallaşma Düzeylerinin Artırılması	Girişimcilik, İnovasyon, Makro Ekonomi	Merkez
3 Yozgat OSB Altyapısının Güçlendirilmesi	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar, Girişimcilik	Merkez
4 Yerköy Tarıma Dayalı Jeotermal İhtisas OSB	Girişimcilik, Tarım	Yerköy
5 Çandır Mantar Kurutma Tesisi	Girişimcilik, Tarım	Çandır
6 Çandır ve Saraykent Arsa Birleştirme Yoluyla Üzüm Bahçesi Kurulması	Tarım	Çandır, Saraykent
7 Sarıkaya ve Saraykent Termal Sera Projesi - Süs Bitkisi Serası	Girişimcilik, Tarım	Sarıkaya, Saraykent
8 Fuat Oktay OSB - Yenifakılı Arası Demiryolu Projesi	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Boğazlıyan, Yenifakılı
9 Boğazlıyan, Sorgun, Sarıkaya İlçelerinde Tarımda Akıllı Sulama Sistemi Projesi	Tarım	Boğazlıyan, Sorgun, Sarıkaya
10 Turistik Tren Güzergâh Rotalarına Yerköy, Yenifakılı ve Şefaattli İlçelerinin Eklenmesi	Turizm	Yerköy, Yenifakılı, Şefaattli
11 Kenevir Tohum ve Lif Tesisi Projesi	Tarım, Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Merkez
12 Akdağmadeni Kırsal Turizm Projesi	Turizm, Girişimcilik	Akdağmadeni
13 Lojistik Merkezi Kurulması Projesi	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Merkez, Sorgun, Yerköy
14 Gümrük Kurulması Projesi	Makro Ekonomi, Dış Ticaret Sanayi, Finansal Piyasalar	Merkez, Sorgun, Yerköy

Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılamaz.

Mevlana Mahallesi, M.K.P Bulvarı, No:79, Kat:5-6 P.K:38080

Kocasinan/KAYSERİ

Tel: 0 (352) 352 67 26 - Faks: 0 (352) 315 32 00

E-posta: info@oran.org.tr | www.oran.org.tr